

TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 10. uri zjutraj. Posamezna številka stane 1 krono, polletna 50 k., letna 100 k., mesečna 15 k. Obvestila po dogovoru. Pri vaditvah in prijavah opaziti.

Naslov: na prvi tabor, Maribor, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 10. uri zjutraj. Posamezna številka stane 1 krono, polletna 50 k., letna 100 k., mesečna 15 k. Obvestila po dogovoru. Pri vaditvah in prijavah opaziti.

Naslov: na prvi tabor, Maribor, Jurčičeva ulica št. 4.

Leto: II.

Maribor, torek 20. septembra 1921.

Številka: 211.

Ob sedemdesetletnici Ivana Hribarja.

Maribor, 19. septembra.

Danes slavi sedemdesetletnico rojstva sedanjí kralj. namestnik za Slovenijo, g. minister Ivan Hribar. Na poti življenja sta se srečala dva slovenska Ivana. Dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar! Oba sta se rodila v letu, ko se je izza burnih dni leta 1848. zagrinjala nad našo domovino megla absolutizma. Vzrasla sta v ozkih slovenskih razmerah, čutila v svojih mladih dušah več odpor proti prvaštvu Bleiwěisa, Costi in tov., ter posegla s krepko roko v naše politično življenje. V njima je bila zgoščena življenjska volja našega naroda, naroda brez zgodovinskih tradicij in gospodarske koncentracije. Volja zaživi polno življenje, preriti se kvišku, razmahniti svoje peruti, pripravljati politično in kulturno osvobodjenje. Dr. Ivan Tavčar je v svoji osebi srečno združeval politika in literata, Ivan Hribar pa je posvetil pretežni del svoje neizčrpne življenjske energije politiki.

Njegovo politično delovanje je bilo mnogostransko. Začel je nastopati v domoljubnem kolebali med narodno in oportunistično politiko. V dobi, ko je bilo treba jasne orientacije, zdravih in modernih načel in jeklene značajnosti. Doma se je začela prepotrebna »ločitev duhov«, ki je odpravila plitvo kompromisarstvo med kulturno-političnim klerikalizmom in liberalizmom. Ivan Hribar je bil odločen pijonar slovenskega progresizma. Ikraj pa ni bil slovenski delavec na narodnem polju.

Bil je eden izmed redkih mož, čijih pogled je segal preko navadnega obzorja svoje dobe. Njegovo Slovenstvo, ki ga je iztical s tolikim ponosom, je ležalo na slovenskem realizmu. Že zgodaj je pričel iskati praktičnih stikov s Čelji, ki so imeli takrat politike par excellence. Da bi populariziral pri nas realistično slovensko idejo, je izdajal mesečnik »Slovane«. Ko je bil pozneje izvoljen za župana slovenskega središča — Ljubljane — je uporabil vsako priliko za to, da je na svojem uradni mestu poudaril slovenski credo. Samoumevno je, da je bil dunajski vladni ta radikalen slovenski župan in politik trn v oči. Onemogočila je njegovo politično in nastavlila na ljubljanskem magistratu komisarija. Ko je izbruhnila vojna, je moral g. Hribar občutiti njegovo maščevalno roko in deliti jetniški kruh z drugimi političnimi preganjanji.

Usoda mu je naklonila, da je krepkega duha in telesu, polu nezlomljene življenjske volje, doživel solčni vzhod naše svobode in občutil v svoji duši jutranjko našega ujedinjenja. Njegovi ideali so bili izpolnjeni. Postal je poslanik v tisti Zlati Pragi, s katero je vedno iskal stikov in ki mu je lebdela vedno pred očmi kot simbol bratstva Čehov in Jugoslovenov. Tam, kjer je nekoč Stanko Vraz z drugimi prijatelji slovanske vzajemnosti pozdravljali lepše dneve Slovanstva, je minister Ivan Hribar kot zastopnik prvič ujedinitelj jugoslovenskih plemen organiziral praktično in duševno vzajemnost z

Finančni svet za zaščito naše valute.

LDU Beograd, 19. sept. V finančnem ministertvu so se včeraj nadaljevala posvetovanja o izboljšanju našega dinarja. Finančni svet je z zastopniki trgovske zbornice pretresal ukrepe, ki se imajo storiti, da se valutno vprašanje reši ugodno. Finančni minister dr. Kumanudi, je izjavil, da ne želi, da bi se sprejele nagle, nepremišljene odločbe, ki bi se v kratkem zahteva tako rešitev, ki bo v praksi imela stvarne rezultate. Konferenca finančnega sveta je dognala, da se na borzi špekulira in da se to mora preprečiti. Kot dokaz za to so se navajali primeri z beograjske borze, na kateri so tuje devize samo včeraj padle za veliko število točk, in sicer na vest, da se v finančnem ministertvu pripravljajo koraki za izboljšanje dinarskega kurza. Pretresal se je tudi načrt, po katerem bi se trgovski dolgovi v inozemstvu zamenjali z državnim kritjem in po katerem bi se izplačila terjatev v inozemskih valutah odgodila za najmanj leto dni. Zastopniki trgovske zbornice so sprejeli stališče članov sveta, da naj trgovska zbornica še v ponedeljek pozove vse trgovce v državi, da ji prijavijo svoje dolge v inozemstvu, da bi se moglo konkretno govoriti o vsoti dolga, ker so se vse sedanje številke pokazale kot netočne. Narodna banka je s svoje strani poobla-

stila svojega ravnatelja, ki je izjavil, da je banka v vsakem primeru pripravljena, iti finančnemu ministertvu na roko pri vseh njegovih prizadevanjih za izboljšanje dinarja, kolikor je to v njeni moči. Kakor se misli, je Narodna banka pritiskala na to, da se v bodoče vse valutne operacije vrše preko nje, ter se je na konferenci večina strinjala s tem, da se mora ukiniti svobodna trgovina s tujimi valutami. Kar se pa tiče predloga, da naj Narodna banka plača vse trgovske dolge v inozemstvu se zdi, da ravnatelj ni dobil privoljenja upravnega odbora, ker v tujini nima toliko terjatev v dobrih valutah, da bi mogla izvrševati ta posel. Ravnotako je s predlogom, da sme država za leto dni odgoditi trgovcem plačila v inozemstvu. Da bi država to mogla storiti, bi morala najeti posebno posojilo v tujini, vendar pa ji je danes težko, skleniti celo posojilo v produktivne svrhe. Da se doženejo še nekatere okoliščine, preden se definitivno določijo koraki za izboljšanje dinarja, je finančni minister sklenil, da se finančni svet sestane še jutri, v ponedeljek in da nadaljuje delo. Splošno se misli, da se bo finančno ministertvo končno povrnilo k prejšnjim odredbam: omejitve uvoza, prepoved svobodne trgovine s tujimi valutami in poostreje zakona proti špekulaciji.

Načrt nove stanovanjske naredbe.

LDU Beograd, 19. septembra. V zakonodajnem odseku za socialno politiko, narodno zdravje in prehrano se je, kakor že javljeno, pretresal načrt nove uredbe o stanovanjih in zakupih. Ta nova uredba bo veljala za vso kraljevino in je razdeljena v glavnem na dva dela. Prvi del govori o produkciji stanovanj, drugi pa o stanovanjski krizi. Da se pospeši produkcija novih stanovanj, predvideva nova uredba ustanovljenje stanovanjskih fondov. Najemniki in najemodajalci bodo morali v te fonde vplačevati gotove odstotke mesečne najemnine in ta denar se bo uporabljal za zgradbo malih stanovanj. Razen tega predvideva nova uredba tudi eksproprijacijo raznih prostorov, katerih lastniki ne morejo izkoristiti. Drugi del vsebuje predvsem izpremembe, ki se nanašajo na postopanje samo. Tako bodo pri sporih na predvojnem ozemlju Srbije

in Črnogore tudi še zanaprej pristojni stanovanjski odbori, pritožbe proti sklepom pa bodo reševala sodišča prve stopnje. Za nove pokrajine se bo predpisal postopek s osebnim pravilnikom. Po novem načrtu bo najemina na ozemlju Srbije in Črnogore trikrat večja od predvojnega najemnine, v novih pokrajinah pa štirikrat večja, ker se tam računa v kronah. Glede trgovskih lokalov je odločba enaka: za vse pokrajine, in sicer bo najemina štiri do osemkrat večja. Končno morajo po novi uredbi vse banke in denarni zavodi kakor tudi industrijska podjetja zgraditi stanovanja za svoje uradnike. Ta uredba ne bo imela roka in bo stopila takoj v veljavo, ko jo zakonodajni odbor uzakoni. Minister za socialno politiko pa se bo z uredbo pooblastil, da sme po 1. maja 1922. izpremeniti višino najemnin in anulirati zakonsko zaščito posameznih najemnikov.

Projekt nove jadranske železnice.

Beograd, 19. sept. Eno najvažnejših del, ki se sedaj vrše v ministertvu saobraćaja, in ki se bo po vpisu državnega investicijskega posojila moglo popolnoma izvršiti, je delo na jadranski železnici. Ministrstvo in vlada stojita na stališču, da je zveza Beograda s Kotorom življensko vprašanje vse naše države. Sedaj so se definitivno odločili, da bo šel glavni del te nove proge po dolini Drine, Pive in Zete. V terenu so izvršena že vsa pripravljana dela. Preostaja samo še, da se vlada v podrobnostih odloči za eno izmed proučenih tras in da se takoj prične z delom. V glavnih potezih bo šla proga iz Beograda na Sabac preko Srema (pri Sabacu se bo zgradil velik most preko Save), na Loznico, Višegrad, Fočo, Nikšić in Kotor. Za prvi del proge od Beograda do Više-

grada obstaja tudi varianta, ki je že proučena v terenu: Beograd—Valjevo—Užice—Višegrad. Za drugi del proge od Višegrada do Kotora se proučuje še ena varianta, po kateri bi ta del proge šel od Višegrada na Uvac—Priepolje—Bjelopolje—Mojkovac—Kolašin—Podgorica in Kotor. V zvezi z drugo varianto Višegrad—Kotor je projektirana tudi zveza nove jadranske proge s staro progo Beograd—Solun preko Mitrovice in Skoplja. Ko bodo tehnična dela za trasiranje gotova v načrtu, se bodo načrti predložili vladi in narodni skupščini. V najkrajšem času se bo vlada odločila o definitivni progi Beograd—Kotor. Pri tem bodo razen gospodarskih in strateških ozirov odločevali tudi politični momenti.

Pogajanja med demokrati in radikali.

LDU Beograd, 19. septembra. Tokom tega tedna se bodo nadaljevala pogajanja med demokratsko in radikalno stranko o skupnem delovnem programu Pašićevega kabineta.

Konferenca radikalne stranke.

LDU Beograd, 19. septembra. Radikalna stranka je sklenila, da za

1. november t. l. skliče Konferenco radikalne stranke iz vse države.

Ravnatelj grških železnic v Beogradu.

LDU Beograd, 19. sept. Včeraj je dospel senkaj generalni ravnatelj grških železnic, da se v nekaterih konferencah z zastopniki našega prometnega ministertva pretrese vprašanje o ureditvi železniškega prometa med Grčijo in našo kraljevino.

obnovljeno državo Jurija Padebradskega z državo mučenca Jana Husa.

Danes je Ivan Hribar najvišji vladni funkcionar na slovenskih tleh. Če se le nekoliko zamislimo v prošlost, moramo ostrmeti nad nepričakovanim, radikalnim preobratom naših razmer in blagovati g. Ivana Hribarja, da ga je usoda na večer njegovega življenja obdarovala s tem velikim zadoščenjem za njegovo politično in kulturno borbo. Z njim pa blagrujemo tudi sebe, zakaj

prost je danes, prost moj rod.

na zemlji svoji sam gospod!

Tudi mi napredni obmejni Slovenci kličemo sedemdesetletnemu Ivanu Hribarju iskreni: Na mnoga leta!

Štedljivost.

Finančni minister se ne nahaja v zavdanja vrednem položaju. Na državo se vane ogromna bremena. Omenjamo samo tri kategorije, ki zahtevajo v sedanjem položaju enormne izdatke: uradništvo, vojska, promet. Za prometne investicije je razpisano državno posojilo. Stroški, ki jih ima država z vzdrževanjem ogromnega uradniškega aparata, se bodo vsled rastoče druginje še povišali. Načrt budgeta, ki ga je izdelal finančni minister dr. Kumanudi, izkazuje 7 milijard stroškov in 4 in pol milijarde dohodkov. Ministrski svet in budgetni odbor skupščine sta odločila, da se morajo stroški za vsako celno reducirati na 5 milijard. Opaziti je, da se državne finance nekoliko zboljšujejo. V budgetnem letu 1920-1921. se je dosegel pri taksah, trošarinah in carini znaten sufcit glede na vsote, ki jih je predvideval budget. Tako je bilo

predvideno: 149.092.925 D. doseženo: 149.092.925 D.
takse 57.948.100 D. 135.577.250 D.
trošarine 135.577.250 D. 200.274.341 D.
carine 452.350.000 D. 786.312.718 D.

Tudi plačevanje neposrednih davkov se polagoma zboljšuje. V posameznih pokrajinah sicer še vedno ni urejena finančna služba in plačevanje davkov silno zaostaja, vendar pa se tudi tu opaža korak navzgor. V osvobojenih pokrajinah je bilo vplačano na neposrednih davkih:

Hrvatska in Slavonija 1. 1919 19.442.375 D.
1. 1920 36.698.259 D.
Bosna in Hercegovina 1. 1919 16.655.820 D.
1. 1920 32.806.935 D.
Slovenija 1. 1919 17.035.158 D.
1. 1920 19.814.436 D.
Vojvodina 1. 1919 10.642.248 D.
1. 1920 30.389.288 D.
Dalmacija 1. 1919 1.151.026 D.
1. 1920 2.542.749 D.

Leta 1921. je bilo v prvih petih mesecih večini pokrajin, zlasti v Sloveniji, Hrvatski in Vojvodini, vplačanih več neposrednih davkov, kakor za celo leto 1920.

Te aktivne številke v naši državni bilanci pa nikakor ne morejo ublažiti vtisa splošne pasive. Pomisliti je treba tudi to, da razdelitev davkov ni bila ravno najbolj posrečena in da bo treba zlasti pri carini odpraviti ali znižati marsikatero postavko, kakor nam kaže tudi sedanja valutna kriza. Plačevanje davkov bo najbrž še nekoliko let slabo, zlasti v pokrajinah, kjer vpliva na finančne razmere

razni politični činitelji. Tako bo težko doseči faktično ravnostje med dohodki in izdatki.

V državno gospodarstvo je treba uvesti nov sistem: sistem štedljivosti. Kakor Taylorjev delovni sistem izrablja vsako sekundo časa in vsak kosček materiala za najhitrejšo in najboljšo izdelavo predmeta, tako bi moral sistem štedljivosti izrabiti v državnem gospodarstvu vsako podrobnost za to, da bi z manjšimi stroški dosegli iste ali še boljše uspehe, kakor jih imamo sedaj.

O tem, da se pri nas ni preveč štedilo, se je v javnosti pisalo že dovolj. Navadno so se pečali s takimi pritožbami opozicijski listi, ki so na ljubo ceni strankarske demagogije potvorili in povečali marsikatero število, samo da so s trditvami o »brezprimernem razsipavanju ljudskega denarja s strani vladnih strank« pri nepoučenih ljudeh dosegli svoj cilj. Vkljub temu pa je dejstvo, da se je doslej pri državni upravi premalo štedilo in da na nekaterih mestih niso vedeli ceniti veličanskega pomena, ki ga ima štedljivost za državno gospodarstvo, torej tako za vlado kakor za državljane.

Sklep ministrskega sveta, da se morajo znižati računске postavke, je štedenje via facti. Enako važen je s te strani zakonski načrt o odpravi nekaterih ministrstev. To štedenje — mislimo namreč na znižanje proračuna — pa lahko na drugi strani povzroči več škode kakor koristi. Ako ni vsem državnem gospodarstvu uveden sistem štedljivosti, ampak se radi štedljivosti samo prikrajšajo razne potrebe, se lahko zgodi, da se na nekaterih mestih zamaše produktivni viri in podrežejo korenine razvoja. Sistem štedljivosti mora prožeti vse državno gospodarstvo, vsa upravo, vojsko in razne druge državne funkcije, a ne z namenom, da radi manjših stroškov odpravi ali pohabl gospodarske veje naše države, zadržuje naš kulturni napredek itd. Sistem štedljivosti mora vršiti samo neprestano kontrolo nad vsem našim javnim življenjem, nikakor pa ne sme izvrševati vloge brezobzirnega diktatorja.

Ne Čkoslovaškem se je sestavila parlamentarna komisija za štedenje (usporni komise). Te dni je izdal minister za javna dela dr. Kovarik spis o ekonomiji državne uprave in o pogojih za uspešno delo v komisiji za štedenje. Med drugimi metodami zahteva predvsem: poenostavljenje centralnih državnih uradov, združitve raznih sorodnih ali podobnih direktorij v eno osrednjico, na to pa izbolj-

šanje notranjega uradovanja. V uradih mora veljati načelo: čas je več kakor denar. Odpraviti se morajo razne birokratične formalnosti, ki le zadržujejo hitro in ceno funkcijo upravnega aparata.

Če to velja za Čkoslovaško, velja v veliko večji meri za nas. Tudi pri nas je treba tako v centralah, kakor v podrobnem uradovanju uvesti nov sistem: sistem štedenja s časom. Uradovanje se mora poenostaviti, a vkljub temu zaznamovati večje uspehe nego doslej.

Štedljivost v upravi, ekonomija državnega gospodarjenja je konstrukcija in ne razdiranje. Zato mora paralelno z njo nastopati tudi štedljivost v zasebnem življenju. Ekonomičnost mora prevladati povsod in ob vsakem času.

Prva obrtna razstava v Mariboru.

Tvrška Josip Brandl.

Podjetje za gradbo orgelj.

Tvrška je bila ustanovljena leta 1893. po poprejšnji temeljiti pripravi in ko si je njen tedanji mladi ustanovitelj in sedanj lastnik g. Brandl pridobil v najboljših sovrstnih podjetjih Nemčije obilo potrebne znanja in prakse. Prve orglje je postavila tvrška leta 1894. v župni cerkvi pri Sv. Marku na Dravskem polju, katere je takratni ekspert, stolni vikar Hudovernik kolavdiral ter prevzel kot prvostavno delo. To so bile obenem prve pnevmatične orglje v lavantijski škofiji. Temu so sledila kmalu nova naročila in kot četrto naročilo orgelj za mestno župno cerkev v Varaždinu. Leta 1898. je postavilo podjetje doslej največje orglje s 34 registri v frančiškanski župni cerkvi v Mariboru ter si s tem pridobilo splošen sloves. Nove orglje v mariborski stolnici s 28 registri so spoznali najboljši strokovnjaki za izbornu umetniško delo, za katero zasluži tvrška vse priznanje. Tvrška izdeluje celine in cinkove piščalke v lastnem obratu, ki je opremljen z vsemi potrebnimi stroji. Leta 1919. je razširila tvrška svoje delovanje tudi na fabrikacijo klavirjev in pijaninov, katere je razstavila tudi na ljubljanskem velikem semnju in na razstavi v Mariboru. Po ličnosti in kvaliteti njenih izdelkov konkurira tvrška lahko tudi z vsemi tovrstnimi izdelki inozemstva.

Tvrška Ivan Kvas.

Klobučarstvo in slamnkarstvo.

Tvrška se je udeležila obrtne razstave pod št. 82., kjer je razstavila več urovcov, moških in ženskih klobukov lastnega izdelka. Njen lastnik je bil poprej družabnik tovarne za klobuke in slamnike v Mengšu ter se je preselil v Maribor leta 1920., kjer je otvoril svojo lastno delavnico, prvo slovensko podjetje te stroke v Mariboru. Podjetje izdeluje vse vrste klobukov in slamnikov ter si s svo-

jim solidnim in ličnim delom pridobilo vsestransko zaupanje. Začasno ima podjetje zaposlenih 10 delavcev ter zamore izdelati letno do 20.000 klobukov in slamnikov.

Tvrška Josip Leskovšek.

Modna krojačnica.

Tvrška je razstavila na razstavi okusno in solidno izdelano športno obleko po najmodernejšem kroju. Po delu je mogoče soditi, da je podjetje solidno in upeljano v svojo stroko. Lastnik g. Leskovšek se je nahajal popreje v Beljaku, kjer je bil splošno znan in priljubljen krojač; politične razmere pa so ga prisilile, da se je kot zaveden in dober Jugoslovčan moral preseliti v Maribor, kjer je lansko leto odprl svojo delavnico v Stolni ulici št. 7., v drugem nadstropju ter si v tem kratkem času pridobil tudi že na tem novem mestu obilo naročnikov. Razstavljena športna obleka je še na prodaj.

Obisk razstave. Včerajšnji obisk Obrtne razstave je bil presenetljivo velik. Razstavo je posetilo mnogo domačinov, videli pa smo tudi lepo število deželanov, ki so si s posebnim zanimanjem ogledovali izdelke našega malega obrtnika. Razstavo so si ogledali tudi gospodje general Maister, župan Grčar in mestni poveljnik polk. Bogičević. Posebno so jih zanimali razstavljeni izdelki stavbenika Kiffanna in »Hilrozida«, blagajne tvrške Schell, ključavničarski izdelki tvrške Farit, kolarski izdelki tvrške Stajniko, slike slikarja Kocbeka in kiparski izdelki kiparja Sojca, fotografije Vlasica, mizarski izdelki tvrške Kompara. Dolgo so se mudili pri izdelkih tvrške Brandl (klavirji in orglje) in tvrške Jagodič (tapetniška delavnica). Vsi obiskovalci se pohvalno izrekajo tako o splošnem vtisu razstave, kakor o posameznih razstavljenih predmetih.

Prvega oktobra vsi na veliko veselico pekrškega izobraževalnega društva v „Narodni dom“!

Prvega oktobra vsi na veliko veselico pekrškega izobraževalnega društva v „Narodni dom“!

Notranja in zunanja politika.

O socializmu v Jugoslaviji prinaša »Prager Presse« v svoji petkovi številki članek M. Tausk-Tvrčkoviča. Dosedanji socializem v tej agrarni državi ni bil noben pravi pokret delavskih množic v gospodarskem smislu, temveč v ožji meri stvar čustvovanja in temperamenta. To je vzrok, da se je razširil boljševizem, ki je razredno gibanje stavil za koncentracijo državi sovražnih elementov v ob-

cellija pripisuje vsesplošni gravitaciji do neke mere električni značaj.

Vprašanje življenja po smrti. Kakor javljajo praški »Nar. Listy«, je pariški list »L'Opinion« priredil javno anketo o vprašanju: »Ali žive mrtvi?« Ankete so se udeležili najpogostejši poznavalci onih tajinstvenih pojavov, ki vznemljajo mnogo ljudi in ki jim pravijo telepatija, levitacija, klicanje duhov, materijalizacija itd. Spor je jasen: spiritisti verujejo, da se prikazujejo duhovi umrlih ljudi; metapsychisti pa pripisujejo vzrok teh pojavov dozdaj še neznanim silam naših živčnih bitij. O problemu so se izjavili najodličnejši znanstveniki in pisatelji, kakor Camille Flammarion, Charles Richet, Gustave Geley, Maurice Maeterlinck, gospa Curicova itd. Njihova mnenja »L'Opinion« objektivno beleži. Izgleda, da mnogi izmed teh, ki so jih smatrali za zagovornike spiritizma, skušajo sedaj kar najodločneje pobiti te domneve: vsaj nekateri so to povedali zelo jasno. Dr. Geley, ravnatelj metapsihičnega zavoda, je razložil prepričevalno in logično rezultate svojih znanih poskusov o materijalizaciji duhov, katere je izvršil lansko zimo s pomočjo medija Kluskeja. Po njegovem mnenju ni treba klicati duhov umrlih; duhovi živih so dovolj. Medij sam izžaruje v transu nelefluide, temveč tudi substanc, ki je včasih vidljiva, celo opipljiva in večkrat taka, da

mejnini pokrajini, kjer še živi madžarski, albanski, bolgarski in avstro-hrvatski duh. Temu se je pridružila še vojna psihoza, ki je ustvarila iz socialističnega gibanja v Jugoslaviji pravi nestvor, kateri se je posluževal nezdravih sredstev v dosegu svojih čisto nacionalnih namenov. Te izrastke je sedaj vlada zatrla. Da pa je prišlo tako daleč, niso zakrivilo samo razmere, temveč tudi staro vodstvo socialističnega pokreta. Med voditelji je bilo preveč osebnih in načelnih nasprotij, preveč strahu pred strujami sedanjega časa. Tako se je na eni strani razvilo »militarizirano«, na drugi pa preveč negacije in oponiranje. Tako so zavzeli vodstvo gibanja mladi radikalni ljudje brez politične in socialistične preteklosti in brez rutine. To je peljalo h katastrofi. Sedaj se socializem zopet dviga iz »razvalin in išče nova pota. Danes ima na razpolago največje število pravih industrijskih delavcev — moderni proletarijat, s katerim bo mogel delati. Pisec sodi, da bo jugoslov. socializem sedaj zadel zdravo pot in postal v agrarni Jugoslaviji še važen faktor.

Volilni zakon pred ministrskim svetom. V eni zadnjih sej ministrskega sveta se je razpravljalo o volilnem zakonu. Sprejete so nekatere spremembe in izpopolnitve. Volilni zakon za volilno skupščino se bo podvrget spremembam v smislu ustave in sicer glede števila poslancev ter aktivne in pasivne volilne pravice. Sedanja administrativna razdelitev bo tvorila osnovnico za volilno razdelitev tako, da pride na vsake 40.000 prebivalcev eden poslanec. Sprejel se bo Döntov sistem, po katerega proporciju se pride do najpravičnejših rezultatov.

Avstrijski klerikalci za Madžare. V listu »Allgemeine Tiroler Zeitung« objavlja voditelj tirolskih krščanskih socialistov prof. Schöpfer izjavo znanega karmelitskega škofa Mikeša v Sobotišču in komentira to protiaustrijsko stališče nastopajoč: »Bil bi neizbrisljiv sramotni madež v zgodovini republike, če bi se Avstrija našla na isti črti s starimi sovražniki avstrijskega nemštva, z izdajalci cesarja in države (Jugoslavijo, Čkoslovaško in Romunijo). Op. ured.) ter bi si z njihovo pomočjo razširila meje ter na ta način v lastno nesrečo oropala Madžare«. S temi simpatijami do Madžarov so avstrijski klerikalci pokazali, da jim tiči habsburška ideja globoko v srcu in krvi in da niso brez pomena na govorice, da krščanski socialci z vsemi razpoložljivimi sredstvi delujejo za ustanovitev katoliške srednjeevropske države. Kaj mislijo o tem naši »katoliki«?

Avstrijsko posojilo. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča iz zanesljivega vira, da je dospelo iz Londona 1.500.000 funtov kot predum na posojilo.

Boljševiška zarota v Carigradu. Iz Carigrada poročajo, da je bila odkrita tam zarota, ki je stregla po življenju šికar ul-Islama in drugih visokih uradnikov. Uradno se je dognalo, da so bili zarotniki po večini boljševiki. V zvezi s tem poročilom zahteva »Times«, da se uničijo vse zaloge municije v Carigradu, da se sliče mahinacije preprečijo.

se jo lahko fotografira. Ta substanca, ki se giblje v večji ali manjši oddaljenosti, povzroča znane fizične pojave kakor so trkanje, premikanje predmetov itd. Prilagodivši se vplivanju misli, ustvari ta substanca »duhove«, to je pojave, ki jih spiritisti označujejo kot bitja z onstran groba. — Camille Flammarion govori še odločneje proti spiritizmu. »Še vedno ne vem nič«, piše. »Na teh vprašanjih sem začel delati l. 1862. Šestdeset let jih že preiskujem. Danes lahko ugotovim samo eno: od vsega tega ničesar ne razumem. Samo ena točka se mi zdi jasnejša, namreč, da v veliki večini slučajev gre za sugestijo, zavestno ali nezavestno. V nekaterih zelo redkih slučajih se mi zdi, da ta razlaga ne zadostuje; ampak kaj naj rečem drugega? Čim dalje tem več ne vem.« — Profesor Charles Richet pravi: »Povem takoj kategorično: ne verujem niti eni besedi spiritistov...! Ne verujem v noben spiritističen pojav. Za svojo osebo sodim sledeče: »Človeška inteligencija ima procese zavesti, katerih mi ne poznamo. Ta zavest ima nepremagljivo tendenco privezati se h kakšni osebnosti, katero si navadno izvoli med bitji izven tega sveta. To je vse. Imamo pred seboj sledeči dilemma: ali poznamo vse prirodne sile, ali jih ne poznamo. Prvi teh pogojev je brezsmiseln; treba se je tedaj izjaviti za drugega.«

Feuilleton.

Zopet žrtve rdečega terorja. Nedavno je bilo ustreljenih 61 ruskih izobražencev, ki so jih sovjetske oblasti obtožile zaradi »upora« proti edino zveličavni vladilji Ljennin—Tročkemu. Med njimi je glasom praških »N. L.« več ruskih znanstvenikov. Ustrelili so odličnega pravika in prof. petrograjske univerze N. I. Lazarevskega, ki si je stekel zasluge pri sestavi ruske ustave l. 1905. Bil je star 53 let. Nadaljne žrtve so: mladi geograf V. N. Tagancev, nadarjeni kipar knez S. A. Uchtomskij, čigar krivda je obstojala v tem, da je objavil v inozemskih listih objektivno poročilo o stanju ruskih muzejev; pesnik N. S. Guvilejev. Slednjega so boljševiki do zadnjega smatrali za komunisto in ga celo skupaj z umrlim A. Blokom izvolili v redakcijski odbor »Svetovne literature«, naenkrat pa ga vsled neke denunciacije vrgli v ječo in ustrelili. Star je bil 33 let.

Dantejeve šeststoletnice se spominja ves kulturni svet. Časopisi prinašajo obširna izvestja in življenjepis. Razne revije so izdale ali še bodo izdale Dantejevo številko. Tako je postal pesnik »La divina comedia« last vsega človeštva. V Ravenni, na Dantejevem grobu, so se vršile veličanske slavnosti, ki jih je sinu

svoje slavne preteklosti priredila današnja neslavna in v divji egoizem zagrizena Italija.

Novi roman Romain Rollanda. Znan francoski pisatelj Romain Rolland je izdal novi roman »Pierre et Luce«. Roman se dogaja leta 1918. Pierre se zalubi v Luce povodom nekega napada aeroplanov, ko sta se oba našla v nekem podzemeliskem skrivališču. Razvija se lepa ljubavna idila, ki je po svojem značaju protest človeka proti družbi. Obema za ljubljencema se stidi vojni krik, mučenje in ubijanje nedolžnih ljudi. Pierre predstavlja mlade Francoze, ki so proti vojni in za tiho, mirno rodbinsko življenje. Tudi v »Pierre et Luce« je Romain Rolland odločno naglasil svoj pacifistični credo.

Relativnost našega znanja o svetu. — Izza splošne kritike, ki jo je izrekel židovsko-nemški učenjak prof. Einstein o temeljnih zakonih našega znanja o svetu in življenju, je zadnje dni italijanski znanstvenik profesor Barricelli znatno izpremenil Newtonovo in Laplaceovo teorijo o zakonih teže. Po dolgih študijah z lastnim aparatom je objavil Barricelli, da je gravitacija na zemeljski površini »podrejena velikim lokalnim izpremembam, ki jih deloma povzročajo zunanji vzroki. Važen učinek ima na zakone o teži vpliv elektrike, ki lahko deluje popolnoma nasprotno n. pr. ob nevlitih. Nova teorija Barri-

»Čuvaj se me!« je viknil za Akont
jem, ki je mirno šel dalje. »Da se nise

izpodtaknil, bi se sedaj zvišal med temile pestni, kakor petelin, če ga napade kopica psov. Čakaj, Akontij in čuvaj se me! Drugič bom bolje pripravljen!

Akontij mu ni ničesar odgovoril ter se nerazpoložen vrnil v svoj stan.

Ko je z malo lučko posvetil preko dvorišča, je zapazil nad vratni svoje delavnice velik, lep, umetno spleten lovorjev venec.

»Nejera!« je mislil sam pri sebi. »Mogoče, da ima razkačeni Vei vendarle prav? A, ljubosumnost vidi marsikaj, česar v resnici sploh ni! Meni je Nejera samo družica in sosedka, pa tudi ona ne misli na ljubezen; sploh dvomim, da bi ta lepoticica to sploh zamogla.«

Nato je legel k počitku ter spal do zoro.

Dve uri pred poldnevom je prišla v njegovo delavnico stara Koronida. Slišala je zopet o novem uspehu njegove »pastirke«. Eden najbogatejših milečanskih plemičev, po imenu Olaf, je rekel sužnju, ki se je pogajal s kupci, da lahko brez vsega zahteva tri- do štirikrat višjo ceno. Obljubil, je da plača oni, če se do večera ne najde nobeden kupec, dvojno ceno. — Starka mu je to celo uro na dolgo in široko pripovedovala, a Akontij, kateremu je bila sicer vsaka minuta dragocena, jo je mirno in smeje poslušal. Dokler ni bilo rešena zadeva njegove »pastirke«, nikakor ni mogel zbrati svojih misli, tem manj pa še delati.

Okoli poldneva, baš, ko se je mladi tunetnik odpravil k Melanipu, Afroditi-nemu svečeniku, da od njega izve podrobno, strokovnjsko sodbo svojega dela, je prihitela čez dvorišče Nejera, drhteča od razburjenja.

»Akontij,« je rekla ter se trudila, da ostane mirna. »Tvoja sreča je gotova. — Ugani, kdo je kupil »pastirko«?

»Jaz ne poznam v Miletu nikogar, ki bi bil baš tako navdušen za umetnost,« je odvrnil Akontij, ki od presenečenja skoraj ni mogel dihati.

»Torej ti povej! Prvi meščan tega mesta, glava naše države, Haridim, presviti arhont. Prišel je s svojo hčerko Kipido v dvorano, si ogledal tvoje delo ter rekel: »Ta »pastirka« je mojstrsko delo!«

Nato se je obrnil k Melanipovemu sužnju ter ga vprašal, koliko zahteva kipar za svoje delo. Ko mu je sužnji povedal ceno, je skomizgnil z rameni ter rekel: »Te vsote Haridim ne more plačati; osramotil bi mesto, kateremu načeluje. Jaz plačam desetkrat toliko!« Vse se je čudilo in divilo, a meni se je smejalo srce v prsih. — Predno je presviti arhont odšel, je rekel sužnju: »Reci Akontiju, da me je njegovo delo navdušilo ter da ga prosim, da pride še danes k meni, da mu izplačam denar in izrečem svoje spoštovanje.« Ko sem to slišala, nisem mogla več vzdržati. Hitela sem, kolikor sem mogla, da ti čim prej prinesem to razveseljivo vest. Bala sem se, da te ne najdem več doma. Dragi Akontij, kaka neizmerna sreča je to!

Samo pomisli: Haridim je v vseh vprašanih umetnosti merodajen in najbogatejši med vsemi Milečani. Če ti je že samo Melanipovo prijateljstvo toliko koristilo, da je bilo tvoje ime poznano že v malem krogu strokovnjakov, predno si svoje delo izložil, te bo arhontova naklonjenost tako povzdignila, da te bo kmalu poznal ves svet in povsod bodo iskali tvoja dela in postal boš najslavnejši med svojimi sovrstniki!

»Dobro, dobro,« devotičica moja!« je odvrnil Akontij. »Toda, česar moja dela nimajo sama na sebi, tega jim tudi noben zaščitnik ne more dati. A hvala ti, da se tako zavzameš same ter si mi prva prinesla to veselo vest. Rekla si, da je bila tam tudi arhontova hči. Je-li tudi lepi Kipidi dopadalo moje delo?«

Nejera ga je pogledala začudeno.

»Ali jo poznaš?« ga je tiho vprašala.

»Melanip mi je večkrat pripovedoval o njej; da pa človek ničesar ne bi vedel o Haridimovi hčerki, bi moral pač še bolj samotarsko živeti kakor jaz. Ves Mileti hvali in slavi njeno lepoto in ljubeznivost.«

»Pretrjavajo!« je odvrnila Nejera. —

»Res je, da je lepa; toda ne vem, njene oči gledajo tako oholo in hladno... Tebi Akontij, bi gotovo ne dopadala.«

(Dalje prih.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Sprejme se učenka proli plačilo. Valburga Oman, strojna pletarna, Maribor, Solska ulica 4. 1455

Odda se dvomesečni otrok moškega spola za svojega. Slovenska ulica 2 pri hišniku. 1456

Gramofon se po ceni prodaja. Studenci, Aleksandrova cesta 37 pritičje.

Proda se njiva, en in pol oral zemlje blizu tovarne Počivalnik Tozno Stev. 24 1495

Zaletela se je 2. do 4. meseca stara psica. Marija Kraner Plinarska ulica Stev. 21 1457

2000 kron nagrade, kdor mi preskrbi stanovanje z dvema sobama in kuhinjo v sredini mesta. Ponudbe na Jankovič. Sodna ulica Stev. 25, parter 3. 1448 2-3

Uspešne prošnje v stanovanjskih, uradnih in drugih zadevah piše ceno anonimna ekspedicija Vrsič, Vrbanova ulica 19. 1289 6-6

Spretno strojepisko ev. stenografinjo išče za takoj odvet, pisarna dr. Müllerja, Aleksandrova cesta 11. 1441 3-2

Jetika! Specialist za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira v torek in petek od 11. do 12. in od 14. do 16. ure v Mariboru, Razlagova ulica št. 21. Vse druge dni št. Jurij ob juž. žel. 1046

2 kleparska delavca

samosvojna delavca, se išče za takoj. Nameščenje stalno pozimi in v poletju pod dobrimi pogoji. Ponudbe pod »Limar VII-35« na Bloeknerjev zavod za oglaševanje, Zagreb, Jurjevska ulica 31. 1458 2-1

HOTEL HALBWIDL

Točenje novega

vinskega mošta

liter 28 kron.

Vse žolske potreščine

Čenjam starišem in dijaštvu priporočam

v priznani najboljši kakovosti in najnižjih cenah.

Zlata Brišnik, Maribor

Slovenska ulica 10. 1341 10-8

Velika izbira

sukna, perila, odev, gotovih oblek, dežnikov, posteljno perje itd. po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, Maribor

Glavni trg št. 17. 1357 10-7

Nahrbtniki

za planine v raznih velikostih iz jadranske oziroma gumiranega platna, gurte za rolo, trakovi za žaluzije, mreže za konje, žoge za nogomet, gonilni jermeni itd. pri

lv. Kravos, Maribor

Aleksandrova c. 13. 1065 5-5

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Poljsnika v pisarni; Pril. staniška ulica 2.

„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba

Maribor, Aleksandrova c. 51

potrebuje za takoj v trajno delo

do 40 DRVARJEV

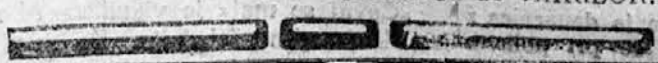
za gozd v bližini Maribora. Baraka pripravljena. V poštah pridejo tudi podjetniki, za celokupno delo.

Kupim večjo množino

bukovih drv

(in tudi drugih vrstah drv) franko vagon na kladalno postajo. Cenjene ponudbe na naslov „DRAVA“ poštni predal št. 21 MARIBOR.

VOZNI RED

Južne železnice v kraljevini Srbiji, Hrvatov in Slovincav.

Veljaven od 1. junija 1921.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.—Trst.

Os.	Os.	Meš.	Brzvl.	Brzvl.	47	Os.	Os.	Meš.	Brzvl.	Brzvl.	4	Os.	Os.	Os.
43/53	35/45	801	3	7/507		31/49		42	802	508/8	4	44/52	516/8	50/58
5:30	10:15	12:49	18:58	14:14	16:50	22:10	Maribor gl. kol. X	9:59	14:05	14:27	14:45	16:56	22:17	4:44
6:03	10:47	13:43			17:22	22:42	Pragersko X	9:25	13:02			16:22	21:43	4:03
7:30	12:12	16:17	15:12	15:28	18:51	0:10	Celje X	7:58	10:45	18:09	18:27	14:55	20:17	2:43
8:13	12:55	17:16			19:34	0:53	Zidanimost X	7:09	9:40			14:03	19:27	1:43
10:41	14:55	20:30	17:01		21:40	3:03	Ljubljana gl. kol. X	5:18	6:40		11:35	13:06	17:35	23:55
11:13	26:40		21:55	18:01		12:23	Trst X					5:00		15:20
							Zagreb juž. kol. X			10:30			16:13	

Maribor gl. kol.—Graz—Wien.

Os.	Os.	Brz.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Brz.	Os.	Os.	Os.
70a	72	4	44/52	74	50/56			71	35/45	3	75
	8:30	12:41	15:16	19:00	19:15	8:00	Maribor gl. kol. X	7:35	8:40	13:35	14:06
	6:53	13:04		19:38			St. Ilj.	7:13			13:43
			15:43	19:31		8:31	Spielfeld-Straß X		8:03	13:11	19:00
			16:40	22:19		11:17	Graz gl. kol. X		5:37	12:21	16:32
			21:45	6:45		19:40	Wien juž. kol. X		21:45	7:25	8:05

Maribor gl. kol.—Prevalje—Celovec.

Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
41/45	41/49	415				412	41/44	41/49		
5:00	15:00	19:48				7:37	12:25	20:45		
5:10	15:08	19:56				7:29	12:17	20:37		
6:53	16:44	21:38				6:01	10:50	19:10		
7:56	17:22	22:16				5:31	10:04	18:05		
11:07	20:59						6:23	14:15		

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
221	223	225				222	224	226		
9:00	16:00	20:50				7:19	11:06	17:39		
9:36	16:36	21:26				6:40	10:27	17:00		
10:17	17:15	22:19				5:26	9:44	16:14		
11:40	18:32	23:37				4:00	8:18	14:47		
12:58	19:26						7:00	13:20		

Zidanimost—Zagreb.

Os.	Brzvl.	Os.	Os.	Brzvl.	Brzvl.	Os.	Os.	Brzvl.	Os.	Brzvl.	Os.
4:18	7:47	8:29	14:20		17:25	19:30	Zidanimost X	8:32	9:57	12:01	18:52
6:16		10:40	16:18		22:02		Zaprešić	6:21	9:57	12:01	18:16
6:48	9:34	11:18	16:45	18:01	19:12	22:25	Zagreb juž. kol. X	5:50	8:06	9:35	10:30
											10:13
											21:05
											21:56